Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
Den Haag

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.minbuza.nl

Onze referentie
BZ2633628

Bijlage(n)
-

Datum 9 november 2026
Betreft Nederlandse inzet bij de Toetsingsconferentie van de CCW

Geachte voorzitter,

Met deze brief informeert het kabinet uw Kamer over de Nederlandse inzet tijdens de zevende Toetsingsconferentie van het Conventionele Wapenverdrag (*Convention on Conventional Weapons, CCW*). Hiermee geeft het kabinet uitvoering aan een toezegging, gedaan tijdens de vergadering van de vaste commissie voor Defensie op 27 oktober 2026.

De Toetsingsconferentie vindt plaats van 16 tot en met 20 november 2026 in *G*enève. Eens per vijf jaar worden tijdens deze conferentie het Verdrag en de Protocollen geëvalueerd en wordt bezien of nieuwe protocollen nodig zijn. Ook besluiten de Hoge Verdragspartijen dan over de voortzetting of aanpassing van bestaande mandaten. Tijdens de aanstaande conferentie zal de meeste aandacht uitgaan naar het overeenkomen van een nieuw mandaat voor de *Group of Governmental Experts on Lethal Autonomous Weapons Systems* (GGE LAWS). Hierbij zal de Nederlandse delegatie pleiten voor een mandaat dat de GGE LAWS in staat stelt te beginnen met onderhandelingen over een nieuw protocol binnen de CCW inzake autonome wapensystemen.[1] Het kabinet acht van belang dat eventuele nieuwe rechtsregels de operationele mogelijkheden van de Nederlandse krijgsmacht niet dusdanig beperken dat dit schadelijk is voor de nationale veiligheid, indachtig de aangenomen motie van het lid Boon hierover.[2]

In deze brief zal het kabinet eerst ingaan op de diplomatieke en technologische context rond autonome wapensystemen. Vervolgens wordt teruggeblikt op de bijeenkomsten van de GGE LAWS van 2024 tot en met 2026. Tot slot wordt vooruitgekeken naar de Toetsingsconferentie in november en de Nederlandse inzet aldaar.

[1] Binnen de CCW wordt de term *lethal autonomous weapons systems* (LAWS) gebruikt. Nederland gebruikt het bijvoeglijk naamwoord '*lethal*' niet, omdat een wapensysteem niet inherent dodelijk of niet-dodelijk is. Dit effect hangt immers af van de wijze van gebruik.
[2] Kamerstuk 37 020 X, nr. 32.

Diplomatieke en technologische context

De discussie over de ontwikkeling en het gebruik van autonome wapensystemen wordt al geruime tijd gevoerd en vindt sinds 2014 met name plaats binnen het kader van de CCW. De CCW is een kaderverdrag waarbinnen 128 Hoge Verdragspartijen spreken over conventionele wapens die geacht kunnen worden onnodig leed en buitensporig letsel te veroorzaken of een niet-onderscheidende werking te hebben. Het verdrag kent inmiddels vijf protocollen, over niet-waarneembare deeltjes, landmijnen, het gebruik van brandwapens, permanent verblindende laserwapens en explosieve oorlogsresten. De opkomst van nieuwe technologieën, waaronder artificiële intelligentie (AI), roept vragen op over de toepassing van het internationaal recht. Dit was voor de CCW reden om in 2016 een expertgroep op te richten over autonome wapensystemen, de GGE LAWS, die in 2017 van start ging.

Sindsdien is de technologische context veranderd. AI heeft definitief zijn intrede gedaan in het militair optreden en wordt voor uiteenlopende doeleinden toegepast, bijvoorbeeld om onbemenste systemen autonoom functies te laten verrichten. Dit brengt operationele voordelen met zich mee, maar kan ook leiden tot risico's. Over de specifieke kansen en risico's van de toepassing van AI in onbemenste systemen in algemene zin, en autonome wapensystemen in het bijzonder, en de wijze waarop Defensie hiermee omgaat, is uw Kamer op 15 oktober 2026 geïnformeerd.[3]

Terugblik op de GGE LAWS 2024 – 2026

De Nederlandse Ontwapeningsambassadeur heeft de GGE LAWS van 2024 tot en met 2026 voorgezeten. Onder zijn voorzitterschap bereikten de Hoge Verdragspartijen op 4 september jl. overeenstemming over een eindrapport.[4] Dit rapport bevat onder meer een karakterisering van autonome wapensystemen en conclusies aangaande controle en het menselijk oordeelsvermogen bij het gebruik van dergelijke wapensystemen. Daarmee vormt dit eindrapport een stevige inhoudelijke basis voor het vervolg van de internationale discussie over autonome wapensystemen. De aankomende Toetsingsconferentie zal bepalend zijn voor de richting van deze discussie.

Vooruitblik op de Toetsingsconferentie en Nederlandse inzet

Voor Nederland is het belangrijkste punt op de agenda van de aankomende Toetsingsconferentie het nieuwe mandaat voor de GGE LAWS. Daarbij gaat het primair om drie vragen: (1) of consensus over een nieuw mandaat kan worden bereikt; (2) wat het ambitieniveau en de inhoudelijke reikwijdte van dat mandaat moeten zijn; en (3) de modaliteiten van een eventueel mandaat. De discussie over het mandaat zal zich naar verwachting richten op verschillende bouwstenen. Daarbij gaat het onder meer om de aard van de te voeren besprekingen (bijvoorbeeld al dan niet formele onderhandelingen); de aard van het beoogde instrument (al dan niet juridisch bindend

[3] Kamerstuk 2026D51606

[4] CCW/GGE.1/2026/3

of een mengvorm); de inhoudelijke basis voor het mandaat (het laatste rapport van de GGE LAWS en eerder werk van de groep); de duur van het mandaat en het aantal vergaderdagen per jaar; en andere modaliteiten, zoals het instellen van subgroepen met specifieke juridische, technische en militaire expertise.

Nederlandse inzet

Het kabinet zal tijdens de Toetsingsconferentie zijn standpunten ten aanzien van de internationale regulering van autonome wapensystemen weer openlijk uitdragen.[5] Daarnaast zal Nederland, en in het bijzonder de Ontwapeningsambassadeur, op verzoek van de beoogd Zwitserse voorzitter van de Toetsingsconferentie, een faciliterende rol spelen bij de informele besprekingen over een nieuw mandaat voor de GGE LAWS. Hierbij wordt gebruikgemaakt van de bijzondere positie die Nederland als gevolg van het voorzitterschap van de GGE LAWS heeft opgebouwd.

Tijdens de Toetsingsconferentie zal Nederland het belang van universalisering en naleving van het Verdrag en de bijbehorende Protocollen benadrukken. De Nederlandse inzet zal zich in het bijzonder richten op het toekomstige mandaat voor de GGE LAWS. Het kabinet acht de tijd rijp om een ambitieuze vervolgstap te zetten, zowel inhoudelijk als procesmatig, met als doel een nieuw protocol inzake autonome wapensystemen te bewerkstelligen. Om consensus te bereiken, zal deze vervolgstap ook realistisch moeten zijn.

Bij het overeenkomen van een nieuw mandaat voor de GGE LAWS is Nederland niet gehecht aan specifieke formuleringen, zolang een nieuw protocol daadwerkelijk dichterbij komt. Voor het kabinet impliceert een protocol in ieder geval dat het juridisch bindende elementen bevat, zonder uit te sluiten dat het tevens niet-bindende onderdelen kan omvatten. Het kabinet blijft daarbij een sterke voorstander van een twee-sporenbenadering, waarbij autonome wapensystemen die niet in overeenstemming met het geldend internationaal recht inzetbaar zijn expliciet worden verboden en de regels voor overige autonome wapensystemen worden geconcretiseerd.

Het kabinet is van mening dat het consensusrapport inzake de sessies van de GGE LAWS in de periode van 2024 tot en met 2026 in het nieuwe mandaat moet worden genoemd als voornaamste basis voor het toekomstige werk van de groep. Omwille van het bereiken van consensus is een aantal elementen uiteindelijk niet opgenomen in dat rapport, zoals AI-gerelateerde concepten als voorspelbaarheid, uitlegbaarheid en traceerbaarheid, evenals het toepassen van machine learning *tijdens* de inzet van autonome wapensystemen. Het kabinet acht het daarom van belang dat een nieuw mandaat ruimte biedt om deze elementen te verduidelijken.

Wat de duur en intensiteit van een nieuw mandaat betreft, zal de Nederlandse delegatie erop wijzen dat de looptijd en het aantal vergaderdagen de mate van ambitie dienen te weerspiegelen. Het kabinet acht een nieuw mandaat dat gelijkluidend is aan het aflopende mandaat onwenselijk, omdat het inhoudelijke resultaat van de afgelopen drie

[5] Lethal autonomous weapons systems: report of the Secretary-General

jaar in de ogen van het kabinet voldoende is om onderhandelingen over een instrument te laten beginnen. In het licht van de snelle technologische en militaire ontwikkelingen is een ambitieus, maar tegelijkertijd realistisch, mandaat met een duidelijke einddatum en een helder doel noodzakelijk.

Tot slot

Ongeacht de uitkomst van de Toetsingsconferentie en het nieuwe mandaat voor de GGE LAWS zal het kabinet zich blijven inzetten voor het maken van juridisch bindende internationale afspraken over autonome wapensystemen. Daarnaast blijft het kabinet aandacht houden voor het verantwoord gebruik van AI in het militaire domein in brede zin. Zo zal in 2027 de vierde *Responsible AI in the Military Domain* (REIAM-)bijeenkomst plaatsvinden in Kenia. Nederland is, zoals voorgaande jaren, co-host van dat evenement.

De minister van Buitenlandse Zaken, De minister van Defensie,

T.B.W. Berendsen Dilan Yeşilgöz-Zegerius